

Miljøministeriet
Bæredygtigt Miljø og Produktion
J.nr. 2024-5033
Ref. SIKJL/PEJOE

17. juni 2024
D24-584282

Dyrenes Beskyttelses høringssvar til Høring over udkast til ændring af bekendtgørelse om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug (husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen).

Baggrund

Dyrenes Beskyttelse takker for lejligheden til at afgive høringssvar til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen, som udmønter reduktionskrav til udledning af metan fra køer i mælkeproduktionen, ved enten fodring med fedt eller tilsætning af 3-NOP (Bovaer).

Dyrenes Beskyttelse vil gerne kvittere for et udførligt høringsmateriale, der bidrager til overblik over historik og politiske bevæggrunde for reduktionskravet.

Det fremgår af Landbrugsaftalen, at klimatiltag vedr. fodring og gødningshåndtering ikke må medføre dyrevelfærdsmæssige forringelser.

Miljøminister Magnus Heunicke har på den baggrund i en ministerbesvarelse entydigt meddelt, at dyrevelfærd i forbindelse med teknologiske klimatiltag vil blive sikret ved indførelse af bekendtgørelser¹.

Landbrugsaftalen og ministerens besvarelse forpligter til, at der foretages en dyrevelfærdsmæssig vurdering af klimatiltag som metanreducerende fodring af køer, og da de ikke må medføre dyrevelfærdsmæssige forringelser jf. aftaleteksten, skal vurderingen ske, før tiltagene indføres.

Generelle bemærkninger

Forringelse af dyrevelfærden

Med denne bekendtgørelse og tilhørende reduktionskrav tilstræbes en tilpasning af koen med henblik på mindre udledning af metan fra dens fordøjelsesproces trods det, at koen er en drøvtygger, og udledningen er en naturlig del af koens måde at fungere på.

---

¹ <https://www.ft.dk/samling/20222/lovforslag/l47/spm/1/svar/1938181/2674183.pdf>

Dyrenes Beskyttelse finder, at reduktionskravet er et eksempel på tilpasning af dyr til produktionssystemer, hvor der i stedet burde ske tilpasning af produktionssystemer og metoder til dyrene. Både relativt høje minimumskrav til fedt i foderet og tilsætning af 3-NOP (Bovaer) risikerer at komme med en pris for koen i form af øget risiko for sygdomme og anden ubehag og dermed en væsentlig dyrevelfærdsmæssig konsekvens².

Helhedsorienterede løsninger

Der er både en klimakrise, en biodiversitetskrise og en dyrevelfærdskrise. Disse kriser er forbundne og skal adresseres og løses i sammenhæng. Metanreducerende fodring af køer bidrager ikke til en helhedsorienteret tilgang. Tværtimod vil det fastholde den intensive og industrielle landbrugsproduktion, hvor cirka 70 % af de danske malkekøer ikke kommer på græs³, og hvor landbruget udgør 60 % af Danmarks areal, hvortil der dyrkes foder til dyrene på stald på langt størstedelen af arealet⁴.

I stedet for er der brug for en omlægning af dansk landbrug, så der frigives arealer til natur, og kvæg bruges til at afgræsse områder, hvor det bidrager positivt til biodiversiteten og giver dyrene et bedre liv.

Landbrugsstøtten er et virkemiddel til at skubbe erhvervet i den retning, som politisk vurderes for samfundets bedste. Derfor tales der også om, at midlerne skal uddeles mindre efter hektarstøtte og mere efter princippet "public money for public goods" for at omstille landbruget i en grønnere retning.

Men i den politiske delaftale om Grøn Fond reserveres 518 mio. kr. i 2024 - 2030 til en model for metanreducerende foder. Derudover foreslås det, at der fra den nye landbrugsstøtteordning i årene 2028-2030 afsættes i alt 448 mio. kr. til tilskudsordningen⁵. Samlet set betyder det, at der frem mod 2030 forventes at blive brugt cirka en mia. kr. svarende til cirka 200 mio. kr. årligt på at understøtte metanreducerende fodring af køer i den konventionelle mælkeproduktion i Danmark.

Dyrenes Beskyttelse bakker ikke op om den foreslåede tilskuds- og kompensationsordning. Fremfor incitamentsstrukturer, der fastholder den konventionelle, industrielle animalske

---

² Kjeldsen, M.H., Jensen, M.B., Lund, P. 2022. [Potent methane reducing feed additives in a Danish context, and their reduction potential, additive effects, risks related to animal welfare and carry-over to milk, and potential trade-offs](#). 88 pages. Advisory report from DCA – Danish Centre for Food and Agriculture, Aarhus University, submitted: 30.01.2023.

³ [Danmarks Statistik 20. juli 2021](#) om landbrugstællingen 2020.

⁴ Sådan Ligger Landet 2022.

⁵ Aftale fra den 15. april 2024 mellem regeringen og Socialistisk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten og Radikale Venstre.

produktion bør en helhedsorienteret løsning fremmes, eksempelvis efter de økologiske principper. Det er helt nødvendigt, at offentlige støtteordninger bruges til at udvikle et fremtidssikret bæredygtigt landbrug med respekt for både dyr, natur og klima.

Økologiske bedrifter

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at økologiske bedrifter undtages fra kravet, hvilket giver mening, blandt andet fordi 3-NOP (Bovaer) ikke er tilladt i henhold til økologiforordningen.

Med den forventede klimaafgift vil Dyrenes Beskyttelse opfordre til, at der ikke med det aktuelle reduktionskrav og undtagelse for økologerne skabes en situation, hvor økologien stilles mindre gunstigt for sin helhedsorienterede tilgang til at drive landbrug, herunder at holde malkekøer uden brug af ny kemi.

Men hvis økologiske besætninger pålægges en CO₂-afgift på linje med konventionelle besætninger, og konventionelle besætninger kompenseres med en tilskuds- og kompensationsordning for metanreducerende fodring, vil konventionelle besætninger kunne få en statsfinansieret klimamæssig fordel, som stiller dem gunstigere i forhold til afgiften. Det vil skævvride markedet, og den sande omkostning af produktion vil fortabe sig, idet økologiens bidrag til den helhedsorienterede løsning, hvor også natur og dyrevelfærd indgår, vil blive straffet.

Dyrene Beskyttelse opfordrer kraftigt til, at den kommende klimaafgift bliver helhedsorienteret. Hvis dette ikke sker, er det afgørende, at økologien og en helhedsorienteret udvikling af dansk landbrug understøttes på anden måde. Det vil være katastrofalt og særdeles kortsigtet, hvis klimaafgiften indrettes, så den tilgodeser den industrielle animalske landbrugsproduktion, som sker på bekostning af natur, miljø, og dyrevelfærd.

Specifikke bemærkninger

Fodertilsætningsstoffet 3-NOP (Bovaer)

Dyrevelfærden er ikke tilstrækkelig belyst

Dyrenes Beskyttelse finder, at kravet om brug af fodertilsætningsstoffer indeholdende 3-NOP (Bovaer) er i strid med landbrugsaftalen, hvor der står, at "Aftaleparterne er enige om, at udledningen fra husdyrenes fordøjelse og gødningshåndtering skal reduceres, samtidig med at dyrenes velfærd ikke må forringes", fordi Bovaers betydning for dyrevelfærden ikke er tilstrækkelig belyst ifølge myndighedsbesvarelsen fra Aarhus Universitet 30.01.2023 om undersøgelse af metanreducerende foder til køer.

En konklusion og bekymring, som forskerne efterfølgende har gentaget blandt andet i et samråd i Miljø- og Fødevarerudvalget den 20. marts 2024 om Bovaer i et dyrevelfærdsperspektiv.

Til trods for myndighedsbesvarelsen har regeringen ved flere lejligheder anført, at Den Europæiske Fødevarsikkerhedsautoritets (EFSA's) godkendelse af 3-NOP (Bovaer) danner

grundlag for, at der ikke sker en forringelse af dyrevelfærden. Samme argument fremføres i dette høringsmateriale.

Dagbladet Information oplyser dog i artiklen ”Regeringen anerkender at mangle viden om dyrevelfærd, men vil alligevel bruge klimafoder” den 25. marts 2024, at Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har rundsendt et notat til Miljø- og Fødevareudvalget, hvori regeringen erkender, at den nuværende godkendelsesprocedure i EFSA kun omfatter toksikologiske aspekter af betydning for dyresundhed og ikke en specifik vurdering af dyrevelfærd.

I en skriftlig henvendelse til Dyrenes Beskyttelse i februar 2024, oplyser fødevareministeren, at han overfor EFSA's generaldirektør har rejst, at EFSA bør inkludere alle relevante aspekter af dyrevelfærd i deres risikovurderinger.

Det er fødevareministeriet, der varetager håndhævelsen af dyrevelfærdsloven, mens miljøministeriet varetager husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. Dyrenes Beskyttelse finder det bemærkelsesværdigt, at det ministerium, der varetager dyrenes velfærd, meddeler, at den ikke er undersøgt, mens et ministerium sender en bekendtgørelse i høring, som fordrer, at det er undersøgt jf. aftaleteksten i landbrugsaftalen.

Bovaer kan være med til at holde køerne i stalden

Et andet bekymringspunkt ved krav om brug af 3-NOP (Bovaer) er, at det vil mindske de konventionelle producenters incitament til at have køerne på græs eller omlægge til økologisk produktion.

I bekendtgørelsen indføres krav om brug af 3-NOP (Bovaer) 90 dage om året, hvilket betyder, at kravet ikke forhindrer konventionelle besætninger i at have køerne på græs dele af året. Indføres en tilskuds- og kompensationsordning, som foreslået i delaftalen om Grøn Fond, er det vigtigt, at ordningen fortsat giver incitament til at lukke køerne på græs.

Fedtfodring

Fedt er et kendt fodermiddel til kvæg i modsætning til 3-NOP (Bovaer), der er et fodertilsætningsstof uden egentlig ernæringsmæssig værdi. Øget fedttildeling virker metanreducerende, primært fordi fedtsyrer ikke forgæres i vommen.

Med husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen stilles krav til et minimumindhold på 48 g fedtsyrer pr. kg. tørstof, mens der i dag typisk tildeles ca. 32 g fedtsyrer pr. kg. tørstof til konventionelle køer af stor race⁶.

---

⁶ [Landbrugsinfo 2018](#): Køer responderer forskelligt i mælkemængde og mælkens sammensætning på mættet og calciumforsæbet fedt.

Dyrevelfærdsmæssige konsekvenser

Fodring af den moderne, højtydende ko er en disciplin i sig selv og kræver stor omhu. Specielt køer i tidspunktet omkring kælvning er særligt udsatte, fordi de gennemgår et stort skifte fra at være højdrægtige og ikke give mælk (goldkøer eller kvier) til at kælte og producere mælk.

De store metaboliske forandringer hos koen omkring kælvning kræver nøje fodring, hvor koen før kælvning for eksempel skal have energi nok uden at blive for fed, mens koen, der lige har kælvnet, skal have energi til den store mælkeproduktion og den rette fedt- og mineralbalance for at undgå metaboliske sygdomme som ketose, mælkefeber (mangel på calcium)⁷ og fedtlever.

Sygdomsforløb betyder dårligere velfærd, og en øget fedttildeling til køer - særligt i perioden omkring kælvning - er derfor ikke uden risiko for dyrevelfærdsmæssige forringelser⁸.

Den globale klimaeffekt ved øget fedtfodring

Dyrenes Beskyttelse bemærker, at der i bekendtgørelsen alene sættes krav om minimum fedtindhold men ikke om fedtkildens oprindelse.

I myndighedsbesvarelsen fra Aarhus Universitet 30.01.2023 om undersøgelse af metanreducerende foder til køer står der, at ved brug af oversøiske fedtkilder bør man også indregne drivhusgasudledning som følge af produktion og transport.

Der står også, at øget fedtindhold i foderet øger biogaspotentialitet i gødningen, og dette bør udnyttes ved at opbevare gødningen korrekt, da det ellers vil medføre øgede udledninger af drivhusgasser.

I kildematerialet til denne høring angives det i notatet fra Aarhus Universitet (december 2023) om øget fedtandel i foder til kvier og goldkøer, at mættede fedtsyrer, raps, palmeolie og calciumforsæbet fedt⁹ har mest potentiale til at blive implementeret i Danmark.

---

⁷ I dag har langt de fleste konventionelle bedrifter lov til selv at diagnosticere og igangsætte behandling for blandt andet mælkefeber. Desværre har kontrollen vist, at der er alvorlige udfordringer med egenbehandling og registrering af mælkefeber. Kilde: [KvægNYT nr. 2 – 2024](#).

⁸ Kjeldsen, M.H., Jensen, M.B., Lund, P. 2022. [Potent methane reducing feed additives in a Danish context, and their reduction potential, additive effects, risks related to animal welfare and carry-over to milk, and potential trade-offs](#). 88 pages. Advisory report from DCA – Danish Centre for Food and Agriculture, Aarhus University, submitted: 30.01.2023.

⁹ Calciumforsæbet fedt er f.eks. fedtsyrer udvundet fra palmeolie eller sojaolie, der via kemisk proces bindes til calcium.

I en myndighedsbesvarelse fra Aarhus Universitet til Miljøministeriet fremgår det, at "I praksis anvendes rapsolie sjældent, hvorimod rapsfrø og rapskager er relevante muligheder, ligesom der anvendes en del PFAD-fedt¹⁰, mættet fedt og Ca-sæber, som dog alle ofte er baseret på palmeolie. Palmeolie dyrkes typisk i områder ryddet for regnskov i Asien, hvilket har en negativ indflydelse på drivhuseffekten, hvis der tages hensyn til Land Use Change (LUC)¹¹.

Bekymringen for det globale klimaaftryk ved øget fedttildeling har også været rejst fra Miljø- og Fødevareudvalget jævnfør miljøministerens besvarelse af spørgsmål nr. 1103 (MOF alm. Del) stillet 16. juni 2022: "biprodukter fra palmeindustrien (...) har et større globalt klimaaftryk end danskproducerede rapsfrø, i særdeleshed hvis det ikke kan garanteres, at produktionen er sket uden at forårsage afskovning. Fedtfodringsinitiativet kan, i tilfælde af at erhvervet har et ensidigt fokus på at anvende PFAD og mættet fedt, ende med at være negativt for det globale klima på trods af, at det vil nedbringe udledningerne på dansk grund."

Dyrenes Beskyttelse er derfor bekymrede for det globale klimaaftryk i forhold til kravet om øget fodring med fedt, hvis det medfører øget brug af oversøiske fedtkilder som palmefedt.

Indstilling

Dyrenes Beskyttelse forholder sig kritisk til kravet om metanreducerende foder til kvæg, fordi der både er risiko for dyrevelfærdsmæssige forringelser, og fordi det ikke bidrager til en helhedsorienteret løsning på natur, klima og dyrevelfærdskriserne.

I stedet bør man anlægge et helhedsorienteret syn på fødevareproduktionen med respekt for både dyr, natur og klima eksempelvis efter de økologiske principper.

---

¹⁰ PFAD står for palmefedtsyredestillat.

¹¹ Notat vedr. anvendelse af fedt til malkekøer som virkemiddel til reduktion af drivhusgasser. Journal 2020-0166156.

Med venlig hilsen

Handwritten signature of Lena Rohn in blue ink.

Lena Rohn
Fødevarer- og miljøpolitisk chef

Handwritten signature of Sophie Hastrup Christensen in blue ink.

Sophie Hastrup Christensen
Landbrugspolitisk chefkonsulent